



Vlaams
Parlement

vergadering **C24**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

van 10 oktober 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Lies Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitbetaling van de kinderbijslag – 2773 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de interlandelijke adoptie vanuit Sri Lanka – 28 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het hoge aantal jongeren dat online gokt – 164 (2017-2018)	8

VRAAG OM UITLEG van Lies Jans aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de uitbetaling van de kinderbijslag – 2773 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Dit is een thema dat in augustus aan bod kwam in de pers. Het gaat erover dat er op het vlak van de uitbetaling van de kinderbijslag eventueel een probleem zou kunnen ontstaan.

Door het overhevelen van de kinderbijslag naar de gemeenschappen zullen op 31 december 2019 ook het beheer en de uitbetaling van de kinderbijslag naar de gemeenschappen gaan. In Vlaanderen gaan we daarbij naar een sterk vereenvoudigd systeem. Ook is er bepaald dat de kinderbijslag dan vanaf 2018 aan iedereen op dezelfde dag zou worden uitgekeerd, namelijk op de achtste van de maand.

In de praktijk verandert er voor het merendeel van de mensen, zelfstandigen en werknemers, niets. Zij ontvangen dat nu al op de achtste dag. Maar voor ambtenaren zou deze beslissing blijkbaar wél een verschil maken. Zij zijn immers gewoon om hun kinderbijslag al op het einde van de maand uitgekeerd te krijgen. In de toekomst zouden zij die dus een week later krijgen.

De Gezinsbond heeft gereageerd en vreest dat dit bij veel gezinnen voor problemen zal zorgen. Volgens de Gezinsbond zijn immers heel wat betaalopdrachten binnen die gezinnen afgestemd op de uitbetaling van de kinderbijslag. Ook de start van het nieuwe schooljaar zou een extra belastende factor zijn voor die gezinnen, aldus de Gezinsbond.

Volgens mevrouw Cantillon, die spreekt als voorzitter van het beheerscomité van het Federaal Agentschap voor de Kinderbijslag (FAMIFED), werd deze maatregel goedgekeurd binnen het beheerscomité en werd er gekozen voor de uitbetaling op de achtste van de maand.

Minister, wat vindt u van de kritiek van de Gezinsbond op deze maatregel? Hebt u zicht op de omvang van de groep gezinnen die door deze maatregel hun kinderbijslag later zullen ontvangen? In hoeverre vormt het uitstel van uitbetaling van de kinderbijslag voor deze mensen effectief een probleem? Hoe wordt dit nagegaan?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, het feit dat ambtenaren hun kinderbijslag nog op het einde van een betrokken maand ontvingen, in tegenstelling tot andere sociaal verzekerden die het op de achtste van de volgende maand ontvangen, is een verschil dat dateert uit de periode dat kinderbijslag een loonsupplement was voor ambtenaren en dus gelijktijdig met het loon werd betaald.

Het voorstel tot gelijkschakelen van betaaldata is er gekomen vanuit de bezorgdheid om de overheveling van de kinderbijslag naar de entiteiten op een kwaliteitsvolle en operationeel zo haalbaar mogelijke manier te kunnen uitvoeren, zodat alle Vlaamse gezinnen hun kinderbijslag zullen blijven ontvangen bij de invoering van het Groeipakket.

Het gelijkschakelen van deze betaaldata zorgt er onder meer voor dat er bij de overname van de bevoegdheden meer tijd is tussen de laatste uitbetaling van de

kinderbijslag overeenkomstig de Algemene Kinderbijslagwet, begin januari 2019, en de eerste uitbetalingsdatum van het Groeipakket, begin februari 2019, in plaats van eind januari 2019 voor ambtenaren indien we de gelijkschakeling niet zouden toepassen.

Het voorstel om de betaaldata gelijk te schakelen, werd voorgedragen door het beheerscomité van FAMIFED, dat dit voorstel unaniem goedkeurde op 7 juni 2016. Dit beheerscomité bestaat uit vertegenwoordigers van de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties en daarnaast afgevaardigden van gezinsverenigingen, zoals de Gezinsbond, vrouwenorganisaties, sociale bewegingen en van de Vereniging van de Kinderbijslagfondsen, alsook vertegenwoordigers van de bevoegde deelentiteiten.

Er werden vanuit het beheerscomité geen waarschuwingen meegegeven inzake problemen die hierbij zouden kunnen ontstaan voor de betrokken ambtenaren. Deze transitie in de betaaldata gebeurt immers zorgzaam. Om te vermijden dat er op een gegeven moment een bruske sprong in betaaldata is van het einde van de maand naar de achtste van de maand, gebeurt er een geleidelijke aanpassing van de betaaldata tot aan de volledige gelijkschakeling. Concreet wordt de aanpassing gespreid over vijf maanden, waarbij elke maand de betaaldag geleidelijk opschuift. Deze zorgzaamheid wordt aan de dag gelegd zodat ambtenaren zich kunnen aanpassen aan de nieuwe situatie, en moet er dus ook voor zorgen dat er zich geen problemen voordoen. Het gaat om zo'n 200.000 gezinnen die kinderbijslag ontvangen vanuit FAMIFED.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Lies Jans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik concludeer eruit dat u inderdaad zorgzaam omgaat met de situatie waarin de 200.000 zich zouden kunnen bevinden.

U stelt dat we naar een geleidelijke aanpassing gaan, dat we het zullen spreiden over vijf maanden. Ik denk dat dat de gezinnen dan ook in staat moet stellen om hun betalingen aan te passen aan de nieuwe situatie. Ik denk dat daarmee het probleem dat door de Gezinsbond werd gesteld, ook wel opgelost zal zijn, waarvoor dank.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lorin Parys aan Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de interlandelijke adoptie vanuit Sri Lanka – 28 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

– Peter Persyn treedt als voorzitter op.

Lorin Parys (N-VA): Minister, adoptiebureau Ray of Hope heeft lopende adoptiekanalen in Sri Lanka. Uit het Activiteitenverslag Adoptie van 2016 blijkt dat de laatste vijf jaar geen kinderen uit dat land meer werden toegewezen aan Vlaamse adoptieouders, maar dat er intussen nog steeds één kandidaat-adoptiegezin op de wachtlijst staat. De laatste adopties dateren ondertussen van 2011.

Sinds 1992 werden in Vlaanderen 48 adopties vanuit Sri Lanka uitgesproken. Het Nederlandse onderzoeksprogramma Zembla bracht vorige week een

ophefmakende reportage over interlandelijke adopties met als land van oorsprong Sri Lanka. In die reportage kwam onder andere het bestaan van een aantal babyfarms – kinderboerderijen, ik kan het niet anders vertalen – aan bod. Dat werd ook bevestigd door de Sri Lankaanse minister van Volksgezondheid. Een van de Sri Lankaanse contactpersonen waar ook het Vlaamse adoptiebureau Ray of Hope vandaag mee samenwerkt, kwam daarbij in opspraak als iemand die de voorbije jaren zou hebben meegewerkt aan frauduleuze adopties.

Minister, was Kind en Gezin op de hoogte van de samenwerking tussen de Sri Lankaanse contactpersoon die verdacht wordt van kinderhandel en Ray of Hope? Wat is uw reactie hierop? Kunt u een inschatting maken in hoeveel van de 48 adopties uit Sri Lanka die verdachte contactpersoon een rol heeft gespeeld in het tot stand brengen van de adoptie? Wat zal er gebeuren met het kandidaat-adoptiegezin op de wachtlijst? Plant u een aantal maatregelen of acties naar aanleiding van die onthullingen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, voor een volledig begrip van de situatie herinneren we u eraan dat in de jaren 80 interlandelijke adoptie in Vlaanderen nauwelijks geregeld was. Adoptiediensten werden pas in 1990 aan een vergunningsvoorwaarde onderworpen. Hierdoor zijn er weinig gegevens beschikbaar over de werking van de diensten in de periode waarop de uitzending van Zembla zich grotendeels richt.

De adoptiedienst Ray of Hope startte pas in 1994 met een adoptiewerking, op een ogenblik dat zowel in Vlaanderen als in Sri Lanka de overheidscontrole op de interlandelijke adoptie veel strikter was dan in de jaren 80. Het Sri Lankaanse Department of Probation and Child Care nam vanaf de jaren 90 de adoptieprocedure in handen, waardoor de rol en impact van buitenlandse contactpersonen sterk gereduceerd werd.

Kind en Gezin werd bij de start van de samenwerking in Sri Lanka geïnformeerd over de contactpersoon waarmee Ray of Hope wilde samenwerken. We kenden op dat ogenblik nog niet het kanaalonderzoek, zoals dat vandaag gebeurt. De contactpersoon van Ray of Hope was enkel bekend als voormalig medewerker van Flash, een Nederlandse vergunninghouder die reeds langer in Sri Lanka werkte. Principieel is er uiteraard geen bezwaar dat een Vlaamse dienst een samenwerking aangaat met iemand die ook met een Nederlandse vergunde dienst samenwerkt. Ook het feit dat Nederland, Sri Lanka en Vlaanderen op dat moment alle onder het Haagse Verdrag werkten, was een positief signaal.

Naar kandidaat-adoptieouders zijn er geen bijkomende maatregelen nodig: sinds 2016 wacht geen enkel gezin nog op een adoptie uit Sri Lanka.

Ray of Hope begon zijn werking in Sri Lanka ruim na de inwerkingtreding op 1 mei 1995 van het Haags Verdrag in Sri Lanka. Adopties werden dan tot stand gebracht door het Sri Lankaanse Department of Probation and Child Care, dat de ouderdossiers van de adoptiedienst goedkeurt en matcht met kinderen waarvan ze de adopteerbaarheid vaststelden. De contactpersoon van Ray of Hope speelde daar geen rol in. Zijn rol was het onthalen en begeleiden van in principe alle adoptanten van Ray of Hope tijdens hun verblijf in Sri Lanka en het uitvoeren van specifieke opdrachten om de tot stand gebrachte adopties zo goed mogelijk te laten verlopen, bijvoorbeeld de kinderen medisch laten onderzoeken of achtergrondinformatie noteren om de dossiers aan te vullen.

Bij de start van de samenwerking werd via de FOD Buitenlandse Zaken overigens navraag gedaan bij de vertegenwoordigers van België in Sri Lanka, alsook bij de Centrale Autoriteit in Sri Lanka naar de rol en opdracht van de contactpersoon.

Tijdens deze contacten werd bevestigd dat de contactpersoon geen rol kon en mocht spelen in de adoptieprocedure zelf, het vaststellen van de adopteerbaarheid en matching, en dus enkel kon optreden in een ondersteunende rol. Deze informatie werd aan de dienst bezorgd.

De huidige werkwijze met centrale autoriteiten en vergunde diensten zou mistoestanden zoals in de jaren 80 moeten kunnen voorkomen. Het toezicht op buitenlandse contactpersonen blijft voor de ontvangende landen wel een kwetsbaar punt omdat het moeilijk te organiseren is, vooral doordat de kritische activiteiten in het buitenland plaatsvinden. Een verdere verbetering is onzes inziens mogelijk als de Belgische posten in het buitenland een actievere rol zouden kunnen spelen. Het Vlaams Centrum voor Adoptie werkt momenteel in samenspraak met de FOD Buitenlandse Zaken aan een voorstel tot versterkte samenwerking.

Op dit moment is er geen aanwijzing dat in de dossiers van c sprake is van fraude en is er geen directe aanleiding voor een individueel onderzoek naar deze dossiers. Ray of Hope werkte na de adoptiestop in Sri Lanka in een periode dat er volgens het Haags Verdrag gewerkt werd, met een centrale adoptieautoriteit die goedkeuring van oude dossiers, matching en adoptibiliteit zelf in handen nam.

De VCA houdt verder contact met de andere betrokken centrale autoriteiten, met name in Nederland en Denemarken, om een beter zicht te krijgen op de omvang van de problemen, ook na de jaren 80, en zal de Sri Lankaanse centrale autoriteit vragen om op de hoogte te worden gesteld als uit het onderzoek ter plaatse onregelmatigheden in de adoptie naar Vlaanderen blijkt. Natuurlijk zal er een onafhankelijk onderzoek worden ingesteld als er elementen opduiken die de correctheid van de dossiers van 1997 en later in vraag stellen.

De dossiers van het National and International Adoption Organisation (NIAO) werden na stopzetting van de adoptiedienst niet ter bewaring overhandigd aan het VCA. Beide verantwoordelijken verklaren dat ze geen dossiers meer in hun bezit hebben, dat maakt een systematisch onderzoek naar de correctheid zo goed als onmogelijk. Adoptieouders en geadopteerden zelf hebben wellicht nog dossierstukken die eventueel in Sri Lanka gecontroleerd kunnen worden. Hiervoor mogen zij zich wenden tot de VCA.

De VCA bespreekt momenteel of het mogelijk is om zich aan te sluiten bij het initiatief van het Nederlandse ministerie om dossiers uit de jaren tachtig te controleren en of er eventueel andere mogelijkheden hiertoe zijn, bijvoorbeeld via de International Social Service in Geneve.

Ray of Hope doet een intern onderzoek naar de integriteit van de contactpersoon om gefundeerd te kunnen beslissen of het verderzetten van de samenwerking rond nazorg en rootsreizen met deze contactpersoon nog wel aangewezen is. Intussen kunnen geadopteerden met vragen zich wenden tot de VCA.

Lorin Parys (N-VA): Dank u, minister.

Ik wil een cesuur maken tussen de adopties van de jaren 80, misschien zelfs de jaren 90, en vandaag. Begin jaren 80 was er zeker een andere regelgeving en kader dan vandaag. Voor die mensen ga ik graag in op uw uitnodiging dat ze zich wenden tot de VCA om hun zaak te bespreken en te zien wat er mogelijk is en op welke manier zij informatie kunnen verzamelen. Dat is een heel goede zaak.

Minister, er is nog een tweede element, u hebt het zelf ook aangeraakt in uw antwoord, namelijk het feit dat de adoptiedienst vandaag en het Steunpunt Adoptie rootsreizen organiseren met een persoon die op zijn minst een zeer kwalijke reputatie heeft.

Ik heb een mail ontvangen van een vrouw die haar ervaring ter zake schetst. Sunil, dat is de contactpersoon, doet niet alleen zoektochten, maar organiseert ook rondreizen. Zijn dochter runt een gastenverblijf. De twee doen hun best om alles te regelen aan 'a very good price'. Gelukkig, zegt de vrouw, heeft zij dat altijd een beetje verdacht gevonden en is ze daar niet op ingegaan. Ze heeft enkel de zoektocht en de ontmoeting via Sunil gedaan, de rest van haar reis regelde ze zelf. Sunil maakte achteraf duidelijk dat hij daarmee niet tevreden was. De ontmoeting alsook de dagen ervoor en erna waren verschrikkelijk, meldt deze vrouw. Afspraken werden niet nagekomen, ze werd lastiggevallen en gepusht om een tweede ontmoeting te hebben, een verdere reis via hen te regelen, maar ze is daar niet op ingegaan, en ze bleven haar lastig vallen. De vraag naar de contactgegevens van haar moeder werd nooit ingewilligd. Ze heeft dus niets. Na een traumatische ervaring bij geboorte, gevolgd door een traumatische ervaring tijdens de ontmoeting 26 jaar later, stortte de vrouw volledig in.

Deze vrouw begrijpt niet dat zij wordt doorverwezen naar zo iemand terwijl we Kind en Gezin hebben dat toch toezicht moeten houden, terwijl we een adoptiedienst hebben die toch moet weten met wie hij samenwerkt. Ook het Steunpunt Adoptie heeft naar die persoon doorverwezen om vandaag rootsreizen te organiseren.

Minister, waar loopt het hier fout? Hoe kunnen wij ervoor zorgen dat dit niet meer kan gebeuren in de toekomst? We werken blijkbaar samen met een persoon die we onvoldoende tegen het licht hebben gehouden, waardoor we mensen die het slachtoffer zijn geworden van frauduleuze adoptie in een ander tijdperk nu ook nog eens een extra kwetsuur laten oplopen doordat we onvoldoende en onvoorzichtig omgaan met de rootsreizen en de contactpersonen waar we mee samenwerken. Dat is een eerste vraag, minister: waar loopt het fout en hoe gaan we dat oplossen?

U hebt gerefereerd aan een voorstel tot versterkte samenwerking dat vandaag wordt uitgewerkt door het adoptiecentrum, samen met de FOD. Wat is daarvan de scope? Wat is de stand van zaken? Kan dit nog voor het eind van het jaar worden afgesloten? Wat houdt die versterkte samenwerking concreet in?

Minister Jo Vandeuren: Ik stel voor dat u die mail aan ons overmaakt, dan zullen wij met de Vlaamse Centrale Autoriteit en het Vlaams Centrum voor Adoptie eens kijken hoe we tegenover Ray of Hope moeten reageren. Dat lijkt me de beste manier. Als er vragen zijn over de contactpersoon, dan moeten we daar met de organisatie hier een gesprek over voeren.

Ik heb al op vorige vragen om uitleg over interlandelijke adoptie geantwoord. Het heeft weinig zin om achteraf, als er na heel veel inspanningen dingen mislopen, te zeggen: 'U had beter dit of u had beter dat moeten doen'.

Wat betreft de verdeling van de bevoegdheden in dit land, vind ik dat als Buitenlandse Zaken en de diplomatieke posten niet meewerken, het weinig zin heeft om met de interlandelijke adopties door te gaan. In die zin pleit ik ervoor – en ik denk dat Kind en Gezin dezelfde houding heeft – om goede afspraken te maken, ook met buitenlandse zaken, over de manier waarop zij hun expertise en mogelijkheden inbrengen op een proactieve manier. We moeten er samen voor zorgen dat het kanaalonderzoek wordt geopend en wordt geëvalueerd. Individuele dossiers moeten in alle openheid en met kennis van zaken worden behandeld. We moeten kunnen meewerken aan interlandelijke adopties.

Ik weet niet hoever de mogelijke onderhandelingen staan. Ik weet wel dat de onderhandelingen met de Federale Centrale Autoriteit bijna tot een protocol hebben geleid. We gaan met Buitenlandse Zaken een soortgelijke oefening doen.

Lorin Parys (N-VA): U hebt een straffe uitspraak gedaan, minister. Als u zegt dat de interlandelijke adoptie in Vlaanderen geen toekomst heeft zolang er geen samenwerking is met het federale niveau, wordt het een heel belangrijk punt. We moeten dat snel regelen met dat federale niveau om met interlandelijke adoptie te kunnen verdergaan. Ik hoop dat u bijzonder snel die versterkte samenwerking op tafel kunt leggen en dat we erin zullen slagen om op die manier interlandelijke adoptie kwaliteitsvol voort te zetten.

U hebt gevraagd naar een kopie van die mail, dat is niet nodig, u staat in cc. U zou ervan op de hoogte moeten zijn.

Minister Jo Vandeuren: Ik heb niet gezegd dat interlandelijke adoptie onmogelijk is, maar u bent zelf een bevoorrecht getuige. Als we niet op één lijn zitten met de andere bestuursniveaus die daar ook een bevoegdheid hebben, dan gaan we achteraf altijd een beetje zwartepieten als het misloopt. We worden geconfronteerd met kandidaat-adoptieouders die zeer veel hoop putten en hoge verwachtingen stellen in onze proactieve aanpak van kanaalonderzoeken. We weten ondertussen dat de interlandelijke adoptie in deze wereld niet zo evident meer is. Wel lijkt het mij van goed bestuur te getuigen om te zeggen dat het maximaal proactief en met goede afspraken over de uitwisseling van informatie moet verlopen. We willen vermijden dat er achteraf discussies komen over de erkenning van de interlandelijke adoptie.

Dat is de enige reden waarom ik zeg dat Buitenlandse Zaken daar het best bij betrokken is. Zij zitten op een unieke plaats, ze kunnen goed inschatten wat er aan de orde is in de binnenlandse politiek enzovoort. Ik streef ernaar om een afspraak te krijgen. Dat is niet alleen in ons belang maar vooral in het belang van de kandidaat-adoptieouders.

Lorin Parys (N-VA): Minister, wat dat laatste betreft: ik steun u ten volle in uw poging om met de FOD Buitenlandse Zaken tot zo'n overeenkomst te komen. Gezien onze ervaringen vind ik het bijzonder belangrijk dat we alles spijkerhard op papier hebben, ondertekend door de bevoegde minister. Ik refereer aan de situatie in Oeganda. Zelfs een mondelinge afspraak, zelfs afspraken met een aantal ambtenaren, zijn niet genoeg. In de korte tijd dat ik adoptie heb mogen en kunnen opvolgen, heb ik geleerd dat Buitenlandse Zaken zeer hiërarchisch georganiseerd is. Zolang de handtekening van de minister niet onder die spijkerharde afspraken staat, staan we nergens.

Ik steun u daar 100 procent in, maar weet dat het resultaat tussen de twee regeringen ondertekend moet zijn, anders riskeren we om weer een accident te hebben.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Jan Bertels aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het hoge aantal jongeren dat online gokt
– 164 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Katrien Schryvers

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Ik stel deze vraag vooral naar aanleiding van onregelmatige gokactiviteiten van enkele politieagenten. Dat kunnen we niet goedkeuren, maar nu wil ik het specifiek hebben over jongeren die gokken. Eind september raakte via onderzoek van de Kansspelcommissie bekend dat 40 procent van de personen die online gokken, jonger dan 30 is. Dat zijn 100.000 tot 120.000 jonge

Vlamingen die actief zijn op gokwebsites. In totaal zijn er 250.000 tot 300.000 Vlamingen actief op die websites en staan er evenveel Vlamingen op de zwarte lijst van personen die, wegens een gokverleden, uitgesloten zijn van deelname aan kansspelen. Tot slot is ook 1 op 4 van de websites of smartphone-apps illegaal en kunnen spelers zich daar niet op hun consumentenrechten beroepen.

Ook in deze berichtgeving werd het belang van preventie – en dat is mijn insteek – onderstreept. En in het verleden hebt u dit ook beaamd en gesteld dat het deel uit maakte van de Vlaamse doelstellingen inzake preventief beleid.

Minister, hebt u kennis kunnen nemen van de monitoring van de Kansspelcommissie waarover bericht werd? Bevatte dit rapport naast de geciteerde aantallen nog andere interessante informatie inzake het voeren van een preventief beleid teneinde gokverslaving tegen te gaan?

Welke conclusies trekt u uit dit rapport? Kunt u bevestigen dat online gokken steeds agressievere vormen aanneemt en bijkomende sensibiliserende acties nodig zijn teneinde de Vlamingen, en in het bijzonder de jonge Vlamingen, beter te informeren over de valkuilen en gevaren van online gokken?

Gokelementen worden ook meer en meer een element van de game-industrie, waar zelfs AAA-titels spelinhoud gaan verbergen achter gokelementen.

Tot op zekere hoogte kan ik de analyse volgen dat we in Vlaanderen niet alleen kunnen optreden tegen dit sluimerend stimuleren van gokgedrag via producten die minderjarigen bereiken, maar in de subsidievoorwaarden van het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF) zien we dat, hoewel games van pornografische aard of games die indruisen tegen de mensenrechten, niet in aanmerking komen voor steun, gokken niet expliciet in die voorwaarden is opgenomen. Lijkt het u niet opportuun om ook hier een verbod op gokelementen aan toe te voegen? Ziet u nog andere mogelijkheden om de jonge Vlaming beter te wapenen tegen deze verdoken vormen van of verdoken reclame voor gokken, waarbij men achter gokelementen meer spelletjes kan kopen?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, uit de beschrijving van uw vraag konden wij niet afleiden op welk onderzoek u doelt. Uit de contacten met de Kansspelcommissie blijkt dat er geen sprake is van een breed onderzoek, maar dat enkel deze cijfers bekend zijn gemaakt naar aanleiding van de verschenen artikels rond de grote winst van 7,7 miljoen euro van één speler in het online casino van Unibet.be.

Onze diensten hebben het jaarverslag 2016 van de Kansspelcommissie ontvangen, maar nog niet ten gronde doorgenomen. Daarnaast hebben we ook kennisgenomen van het marktonderzoek dat de Nationale Loterij uitvoerde, 'Belgen in de geliberaliseerde kansspelmarkt'. Aan de partnerorganisatie VAD (Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen) wordt gevraagd om bovenvermelde rapporten te bestuderen.

Ik wil u nog meegeven dat op mijn initiatief in 2016 gestart is met een werkgroep gokken in de schoot van de Algemene Cel Drugsbeleid, waarin zowel de gemeenschappen als de federale overheid vertegenwoordigd zijn. Vanuit die werkgroep wordt uitgekeken naar de wetgevende initiatieven die vanuit de Federale Overheidsdienst Justitie genomen zullen worden. Effectieve preventieve acties en hulpverlening rond gokken kunnen immers enkel plaatsvinden als de wetgeving ter zake het juiste klimaat schept. Zo niet, blijft het dweilen met de kraan open.

Om een beter zicht te krijgen op het fenomeen gokken, zowel online als offline, hebben mijn diensten ervoor geijverd om in de nationale gezondheidsenquête het thema gokken op te nemen. Op basis van de gegevens die die bevraging zal opleveren, zullen we in staat zijn om het Vlaamse beleid rond gokken, zowel op het vlak van preventie als op het vlak van hulpverlening, beter af te stemmen op de noden. In die optiek kijken we ook erg uit naar het rapport van de Hoge Gezondheidsraad, dat eind dit jaar verwacht wordt.

Hoewel de bevoegdheid inzake de subsidiëringsvoorwaarden binnen het VAF niet aan mij, maar aan mijn collega Gatz toebehoort, vind ik het idee om games die gokelementen bevatten of reclame maken voor gokken, uit te sluiten van Vlaamse subsidies, het onderzoeken waard. Ik zal dat, indien aangewezen, zeker bekijken. Een verbod op verdoken vormen van of verdoken reclame voor gokken valt ook niet onder mijn bevoegdheid. We mogen echter sowieso geen illusies koesteren: zonder internationale afspraken zal aan die praktijk weinig kunnen worden gedaan. Denk maar aan de 'Counter-Strike: Global Offensive'-gokpraktijken met 'skins'.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Bedankt, minister. U hebt wellicht dezelfde zoektocht gedaan als ik. Ik heb mij inderdaad gebaseerd op een artikel dat in de media verspreid is en waar u ook naar verwijst. Daarin werd verwezen naar een onderzoek van de Kansspelcommissie. Ik heb heel de website doorzocht om te zien over welk onderzoek dat zou kunnen gaan en of dat rapport publiek was. Ik had gehoopt dat u het wel had gekregen. Ik moet eerlijk bekennen dat ik het zelf niet gevonden heb, maar ik dacht dat het misschien onder embargo zat en dat u het wel had gekregen. We zijn dus samen zoekende, om het zo maar even te zeggen.

Ik onthoud twee zaken. U verwijst naar een rapport van de Hoge Gezondheidsraad, dat eind dit jaar zal verschijnen en waarin hopelijk nog een aantal preventieve maatregelen zullen zitten. Ik neem aan dat u akkoord gaat met de vaststelling die we maken, dat er wel wat problematisch gedrag kan worden uitgelokt bij online gokken.

U zegt dat u de subsidievoorwaarden binnen het VAF het onderzoeken waard vindt. Zult u dat overmaken aan minister Gatz? Of vraagt u aan mij om nog een specifieke vraag te stellen over die subsidievoorwaarden?

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik heb eerder ook al vragen gesteld over deze problematiek aan uw collega Gatz. Ik wil mijn pleidooi hier nog eens herhalen. We moeten vanuit de bevoegdheid Media eens kritisch kijken naar de manier waarop wij omgaan met gokken en gokreclame, en ook het bekendmaken en aantrekkelijk maken van gokken. Het gebeurt hele nachten door op verschillende televisiezenders, om maar iets te zeggen. Ik hoop dat we daar vanuit Vlaanderen ook eens kritisch naar kunnen kijken, anders dreigen we te dweilen met de kraan open.

Elke verslavingsproblematiek heeft een even grote nefaste impact. Of het nu gokken is, een eetverslaving, alcohol, roken, drugs of wat dan ook, uiteindelijk zijn het altijd dezelfde mechanismen die spelen. We moeten voldoende aandacht hebben voor gokken, zeker als het over media gaat. Misschien kunt u er bij uw collega Gatz eens op aandringen om te kijken wat er vanuit Vlaanderen kan worden gedaan.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Ik wil me aansluiten bij de vraag van collega Bertels. Ik ben blij te horen dat de minister echt openstaat voor het voorstel om te kijken naar wat er kan gebeuren rond die agressieve games en spelletjes.

Ik vind het heel opmerkelijk dat bij verschillende contacten met hulpverleners – in mijn geval gaat dat over het Centrum voor Alcohol en andere Drugproblemen (CAD) en VAD – zij die trend echt wel aangeven. Er is de website gokhulp.be, maar ook uit de vragen die zij krijgen, blijkt dat mensen daar echt heel zwaar mee in de problemen komen. Ik steun dus de vraag van de voorgaande sprekers om een globale aanpak verder uit te breiden.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik zal daar met collega Gatz eens contact over opnemen.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp.a): Dat bespaart mij een vraag, minister. Dat is heel goed.

Dat dit een internationale problematiek is, daarin volg ik u, maar zoals de collega's ook mee onderschrijven, moeten we vanuit onze Vlaamse bevoegdheden toch proberen om daarop in te grijpen. Het laten bekijken van de subsidievoorwaarden van het VAF is bijvoorbeeld een goede insteek. Want het is, zoals de heer Anseeuw zei, een probleem dat dag en nacht doorgaat, waarbij jongeren onschuldig beginnen, maar dan verleid worden door spelletjes en gokelementen achter die spelletjes. Voor ze het zelf weten, raken ze eraan verslaafd en komen ze in een situatie waar ze zelf nog moeilijk uit raken en waarbij ze niet meer weten hoeveel geld ze eraan besteden en verliezen. Want we moeten niet naïef zijn: die online gokelementen zijn niet gemaakt om mensen winst te laten maken, maar om de ondernemingen erachter winst te laten maken.

Minister, ik ben blij dat u het probleem erkent en onderkent en initiatief gaat nemen, en mij een vraag bespaart.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.